

Zkamenělá města

(aneb O božstvech Slovanů)

Na místě nynějších skalních měst u Teplic a Adršpachu stávala v dávných dobách životem kypící opevněná města, obydlená příslušníky kmene Čechů, kteří žili i všude v širokém okolí. Život zdejších obyvatel však byl mnohem těžší, než tomu bylo jinde, protože stále žili pod hrozbou nájezdů vetřelců ze sousedních zemí. Nebylo se co divit - obě města ležela v pomezích hvozdech, jimž byla celá česká země obklopena, a jediná možnost vstupu do vnitrozemí byla právě tudy. Protože šlo o pohraniční města, bylo přirozenou povinností zdejších mužů vstup do země bránit, a to také po mnohá století dělali. Však také pokaždé zaplatili vysokou cenu - jejich obydlí byla poničena, obyvatelé pozabíjeni, a je až s podivem, že města už dávno nezanikla. Naopak vždy znovu a znovu jako zázrakem povstala a byla ještě krásnější a výstavnější. To se také nakonec stalo příčinou jejich zkázy.

Nastalo totiž poměrně dlouhé období klidu, v němž se začalo dařit zdejšímu obchodu i řemeslům a lidé se zvykli na určitý blahobyť. Najednou se jim už nechtělo podstupovat sebevražedné boje s nepřáteli, a když ti se po nějaké době přeci jen objevili, začali měšťané zvažovat, jak se střetu s nimi vyhnout. Nebylo to těžké, chvíli s nimi vyjednávali, a když nepřátelé slíbili, že městy pokojně projdou, a ještě za vpuštění do země zaplatí určitou částku, bylo rozhodnuto. Co bylo zrádcům po tom, že nepřátelé pak zle řádili dále ve vnitrozemí? Hlavně, že jim se nic nestalo, a ještě si přišli na pěkné peníze.

Stalo se to jednou, pak podruhé, a příště jim to už ani nepřišlo divné. Jejich život se změnil, zcela je opustil někdejší strach a pocit nejistoty, teď se tu usadila hojnost, nadbytek a přepych. Jindy skromní, pracovití lidé zbohatli a zpychli, začali se vyhýbat práci a raději se bavili, hýřili a hráli v kostky. Množily se vzájemné sváry a hádky, jejich srdce ztvrdla, záviděli jeden druhému a začali se předhánět, kdo z nich nahromadí větší majetek.

To se ale přestalo líbit pohanským bohům, kteří už delší dobu sledovali jejich život od prvního těžkého hříchu, kdy vpustili do země nepřítele. Další hříchy se pak valily jako lavina, již bylo nutno zastavit. Proto jeden z bohů, snad sám Černoboh, ze všech nejkrutější, rozhodl, že obě města potrestá. Tehdy se spojily snad všechny živly a za strašného hřmění se zachvěla země, začaly se hroutit pyšné stavby, lámat stoleté stromy a potoky měnit svůj směr. Rozkacené živly řádily tři dny a tři noci, a úplně nakonec se na povrch vyvalila podzemní voda, která zkázu dokonala. Když už nebylo ani jediného živáčka, přišel poslední úder: vše kolem dokola zkamenělo.

Města už nikdy nepovstala z mrtvých, ale v jejich těsné blízkosti se po čase usadili noví obyvatelé. Ti věřili, že vždy na Květnou neděli, že se život ve zkamenělých městech na chvíli obnoví, a kdo tam v té chvíli vstoupí, uvidí je v jejich bývalé kráse. A pokud tam vstoupí nedělníčko, tedy člověk narozený v neděli, může si nabrat z pokladů, které dávní obyvatelé nashromáždili.

Vysvětlivky

- Pověst vypráví o tom, že před dávnými časy v místech, kde dnes stojí městečko Teplice nad Metují a sousední obec Adršpach (dvě skalní města), stávala dvě krásná blahobytná městečka. Ať už z pohledu historického, tak z pohledu mytického a bájného (nebojím si říci, až biblického), jde očividně o vymyšlenou

pověst. Z faktického hlediska je doloženo, že území dnešních skal Teplických a Adršpašských, i s okolím, v 10. století spadaly pod knížecí rod Slavníkovců, který byl roku 995 vyvražděn a nahradil ho knížecí rod Přemyslovců. Z této doby jsou také první zmínky o prvních osadách, většinou dřevorubců, neboť Broumovsko byla oblast hraniční, a tudíž velice málo zalidněná kvůli divoce rostoucí přírodě v útrobách hor, kopců, skal, bystrin a vodopádů. Jde také o období, kdy do zdejšího kraje z vnitrozemí přicházelo stále více Čechů, kteří se zde potkávali s roztroušeným obyvatelstvem Ilyrských kmenů. Představme si tedy Broumovsko v době kolem 10. století jako krajinu s nepatrným množstvím obyvatel různých kmenů, ať už Ilyrů, Flandrů, Slezanů či Čechů, na které od severu občas doráželi kmeny nájezdníků. Ve starých pramenech není ale nikde zmínky o tom, že by v této pusté málo obydlené divoké přírodě byla vystavěna dvě blahobytná města. Zmínky o prvním semknutí místních do nějakého organizovaného tvaru, který by byl obranyschopný, se v oblasti Teplic nad Metují objevují poprvé na počátku 14. století (za vlády Jana Lucemburského), kdy dochází k výstavbě opevněných hradů (Střmen, Bischofstein /tehdy Katzenburg/ a Adršpach). Pod nimi pak začínají vznikat první obce, tedy už nikoli sem tam roztroušená stavení, ale stavení poblíž sebe s nějakou strukturou vsi. První písemná zmínka o Teplicích nad Metují, které podle pověsti byly postaveny vedle zničeného města, pochází z roku 1362, kdy se o Teplicích zmiňuje Arnošt z Pardubic, jako o místě "Gusweynsdorf alias Teplicz", kde hrad Střmen (patřící pánům s erbem Třmene) patřil Tasovi z Rýzmburku (což byl hrádek nedaleko Babiččina údolí mezi Českou Skalicí a Červeným Kostelcem). Naprosto shodná historie platí i o původu sousedního Adršpachu, kam se zakládací listina obce datuje o pár let dříve, do roku 1348, v souvislosti se stavbou hradu Adršpašského a jeho podhradím. Ani v jednom případě nedošlo tedy k výstavbě nových obcí na místě nějakých starých dřívějších blahobytných měst.

- Všechny znaky z pověsti nasvědčují tomu, že historika o dvou blahobytných městech, která byla zničena, byla vymyšlená a měla své kořeny v biblických příbězích, které se v raném středověku většinou vyprávěly v ústním podání, takže často docházelo ke zkomoleninám, jelikož ve 13. ani ve 14. století nemělo obyvatelstvo ještě po ruce překlady bible, které dorazily až zhruba o 2 století později spolu s reformační protestantskou vlnou. Kdo však zná starověké biblické příběhy, tak si jistě povšimne velké podobnosti v několika bodech:

a/ Šlo o dvě životem kypící města, kde se dařilo obchodu. Lidé si zvykli na blahobyť. Peníze měli pro ně větší cenu, než obrana pohraničí a za úplatu nechávali nájezdníky projít skrz. Přestali se bát bohů a žili bezstarostně. Začali se bavit, hýřit a hrát hry. Jejich srdce ztvrdla a začali hromadit majetek - nepřipomíná vám to dvě biblická města, Sodomu a Gomoru, před zničením?

b/ To se ale přestalo líbit pohanským bohům, proto nejkrutější z bohů, sám Černoboh rozhodl o jejich zničení - nepřipomíná vám to opět zničení dvou biblických měst, Sodomy a Gomory?

c/ Tehdy se spojily snad všechny živly a za strašného hřmění se zachvěla země, začaly se hroutit pyšné stavby, lámat stoleté stromy a potoky měnit svůj směr. Rozkacené živly řádily tři dny a tři noci, a úplně nakonec se na povrch vyvalila podzemní voda, která zkázu dokonala - nepřipomíná vám to trochu Potopu světa?

- Podívejme se ještě na historicky doložené prameny, že národ Čechů, kteří přišli na popud Slavníkovců (v 10. století) a později Přemyslovců a Benediktinů (ve 12. a 13. století) osidlovat a zvelebovat zarostlé pohraničí hvozdy, tak se zde potkaly s pozůstatky obyvatel Ilyrských kmenů. Historici soudí, že třeba dochovaný zápis z roku 1186, kde je místní říčka pramenící ve skalách pojmenována jako Methuya (Metuje), pochází z jazyka Ilyrských kmenů. Kdo byli vlastně Ilyrové (někdy psáno Illyrové)? Šlo o starověký indoevropský národ, tak jako jsme i my, Slované, který se v raném středověku přesunul ale více na jih Evropy, do Dalmácie, Bosny, Černé Hory a Albánie (na Balkán), už v 5. století. Jelikož měli tyto národy na vysoké úrovni mincovnictví a výrobu drahokamů, vydávali se často někteří z nich po obchodních stezkách i na sever, například i přes naše pohraniční hvozdy do Slezska, kde od (Baltského) moře zpět přiváželi jantar.
- Je zřejmé, že jak Slované, tak Ilyrové, byli kdysi po svém příchodu do střední Evropy považováni národy, kde již bylo rozšířeno křesťanství, za pohany. Proto je v pověsti zmínka, že se život v obou městech nelíbil bohům pohanským, a uveden je bůh Černoboh. Zkusme se podívat nejdříve na několik pohanských bohů kmenů Ilyrských, a pak na bohy Slovanů. Nejznámějším Ilyrským bohem byl Illyros, syn Kadma a Harmonie, který byl považován za praotce všech Ilyrských kmenů. Dalším byl Medauras, ochránce města Rhizón (dnes v Černé Hoře). Další božstva Ilyrů pak už neměla svého jmenovitého představitele, vždy šlo spíš o kult, či božstvo něčeho s obecným označením a symboly. Ilyrové například uctívali boha Slunce, kult Hada nebo kult Neděle. To Slované byli v pojmenovávání bohů čilejší, což také vyplývá z podstaty věci, že do soustavy Slovanských kmenů náleželo mnoho větví. Logicky z toho plyne, že některé bohy měly Slovanské kmeny společné, a některá jména bohů měli podobná. Tady je malý abecední přehled božstev, bůžků i model a svatých dnů Slovanů, bez ohledu na územní rozdělení, nebo zda šlo o jména z doby starší, či novější.
 - Alatyr - posvátný obětní kámen.
 - Bělobog - bůh nebe, země a podsvětí (spojová s bohem Triglav), bůh světla, dobra a růstu.
 - Černoboh - (Černobog, Zcerneboch, Cernebog, Zernebuch, Kašcej), je původce a zastánce všeho zla a chaosu, vládne podzemnímu království Nav. Je pánem démonů, nemocí, hádek, zla, sporů a lží, a je protivníkem bohů. Objevuje se s temnou tváří, v černé sutaně, s černým pláštěm, stříbřitou bradou a černou korunou s černými drahokamy. Jeho ženou je Morana, se kterou má syna Smrt a dceru Runu. Jeho symboly jsou temný palcát a černý meč, který pohlcuje světlo. Jeho živly jsou oheň, voda a vzduch. Černobogovými zvířaty jsou černý had, černá kachna a krkavec. Byl bohem Polabských Slovanů, o kterém se zmiňoval ve 12. století Helmolden z Bosau, takto: "Slované mají také zvláštní pověru. Při hostinách a pitkách nechávají kolovat misku, nad níž pronášejí slova, a nemůžu říci, že by šlo o slova posvěcení, nýbrž o slova znesvěcení, ve jménu bohů dobrých i zlých, protože vyznávají, že všechen zdar a štěstí řídí dobrý bůh, zlý bůh naopak zas všechno neštěstí. Proto také zlého boha svým jazykem nazývají ďábel a Černoboh, to jest černý bůh." Z toho tak trochu vyplývá, že Černoboh představoval vše zlé, co se jedinci přihodilo, něco jako jeho osud. Jeho protikladem pak byl

Běloboh (Bělbog), který byl zase vzýván, když se vše dařilo.

Nenápadně tyto dvě strany mince mohou připomínat opozici mezi ďáblem a bohem, nebo mezi andělem a čertem, kteří každý zpoza jednoho ramene nám našeptávají.

- Černohlav - bůh války.
- Dažbog (Svarožic, Radegast) - v překladu bůh dárce, byl bohem síly, odvahy, ohně, země, slunce, tepla, bezpečí. Je ochráncem Slovanů a byl znázorňován jako čtyřhlavý bůh ve věku od dítěte, ke starci. Měl tři manželky: Chors, Morana a Živa, se kterou měl syna Jarila a Svantovíta.
- Devana - slovanské pojmenování římské bohyně Diany, bohyně porodu a lovu.
- Diva - vládkyně vod a vodních bytostí: víl, rusalek a bereginí (bereg je v ruštině břeh, jde tedy o vodní víly), dcera boha Dažboga a bohyně Chors, jejím manželem byl Vodan.
- Dyj (Dij) - pán tmy a noci, patron zlodějů a vrahů. Jeho dcerou je bohyně Chors.
- Dzidzileyla - bohyně manželství a plodnosti u polských Slovanů.
- German - bůh deště a plodnosti, s jeho figurkou se přivolával déšť.
- Hladolet - ve staročestíně Saturn.
- Chasoň - ve staročestíně Apollón, bůh slunce.
- Chors (Zlatogorka, Chrs, Chers, Luna) - manželka boha Dažboga, bohyně měsíce, kouzel, léčení, bylin, démonů, růstu a zániku všeho živého, vládkyně vlků a upírů, královna víl a rusalek. U východních Slovanů byl mužského rodu, a byl bohem slunce.
- Irije (Irij, Vyraj) - posvátné místo, hora, kde se shromažďovali slovanští bohové, Irije se stal základem pro slovo ráj.
- Jarilo (Vesník, Jarovít, Jurja, Jaril) - bůh jarního slunce, rození dětí, plodnosti, pivovarnictví, lovu, zemědělství. Při oslavě vystupuje spolu s Kostromem, syn boha Dažboga a bohyně Živy.
- Jarovít (Gerovit, Herovith, Jarowit) - bůh síly a války.
- Jessa - nejvyšší z bohů polských Slovanů.
- Jeseň (Oseň) - bohyně podzimu, spánku, snů a odpočinku. Její sestrou je Vesna, je dcerou boha Striboga a bohyně Pizmar.
- Kašcej - otec Runy.
- Klimba - bohyně, kterou uctívala Krokova dcera Teta a nechala ji postavit sochu na hoře Pohled západně od Tetína.
- Koliad (Koleda, Kolejda, Kolad) - bůh zimního slunce a zimního slunovratu, bůh světla a vítězství nad zlem. Syn Lady a Svaroga.
- Kostroma - bohyně plodnosti, krásy, mládí a rozkvětu u východních Slovanů. Jako figurka plodnosti, při oslavách vystupuje spolu s Jarilem.
- Kovlad (Zemětřes) - strážce pokladů země, jeskyní, podzemí a propastí. Je bohem vzácných kovů, kamenů a rud, vládne skřítkům a trpaslíkům. Je synem boha Svatogora a bohyně Magury, manžel Runy. Jeho jméno je základem pro slova jako: kov, kovat.
- Kračun - svátek zimního slunovratu.

- Krasatina - modla knížete Nezamysla v 8. století, její figurka ze zlata se zahrabávala do půdy, prý se pak zjevovala, když měl někdo zemřít.
- Krasopaní - ve staročestně Venuše.
- Kresnik (Krsni) - jedinec nadaný nadpřirozenou mocí.
- Krosina
- Kupalo - bůh letního slunce a letního slunovratu, lásky, snoubenců a čarovných bylin, viz Simargl.
- Kurent - veselý bůh vína, inspirace, moudrosti, léčení a opojení. Je synem boha Vesele. Dodnes se jeho jméno používá při oslavách vína ve Slovinsku.
- Lada - bohyně vody, lásky, milování, míru, svateb. Je královnou bohů a ochránkyně rodin.
- Ládón - drak sídlící na hoře bohů, na hoře Irij (ráj), kde střežil zlatá jablka.
- Magura - bohyně hor, luk a pasek, královna lesních víl. Je dcerou boha Simargla, jejím manželem je Svatogor.
- Mokoš (Pripeliga, Syria) - matka bohyně země, vláhy, úrody, osudu, věštění, stád. Manželka boha Vesele, základ jejího jména posloužil pro slova jako: mokřina, mokřad, mokrý.
- Morana (Morena, Mora, Marmuriena, Smrtka) - bohyně smrti, která je v podobně slaměné figury upalována a vházena do vody na konci zimy, též bohyně démonů, chorob, neštěstí, tajemství. Jejími manžely byli Dažbog a Kašcej. Základ jejího jména se nachází ve slovech: můra, mor.
- Nij - bůh chaosu, neštěstí, nemoci, sváru, války, bezpráví, iluze, klamu.
- Ninva
- Nočena - bohyně noci, její jméno bylo základem pro slova, jako: noc.
- Pereplut (Perplut) - bohyně paměti, vývoje, pokroku a vody. Její jméno bylo základem pro slova jako: plout, plynout. Její bratrem je bůh Usud, a je dcerou boha Valeše a bohyně Mokoš, jejím manželem byl Prove.
- Perperuna (Dodola) - ženská podoba Peruna, na Balkáně bohyně deště
- Perun (Perkun, Peraun, Perkunas) - bůh bouře, deště, blesku a hromu, přísahy, síly, odolnosti, odvahy, ochránce země a strážce zlatého vejce. Jeho manželkou je Vesna, jejich děti jsou Rugevit, Porenut, Porevit a Podaga.
- Pizamar (Pizmar, Bezmar, Bezmir) - bohyně tance, zpěvu, umění, krásy, pohlavního styku, přelétavosti, veselí, tvůrčích nápadů, náruživosti a nevázanosti. Byla lidskou dcerou, ale bohyně Lada ji učinila nesmrtelnou na prosbu zamilovaného boha Striboga, jejich dcery byly pak Vesna a Jeseň.
- Podaga (Perinbaba) - bohyně počasí, přivolává vítr, déšť, sníh a slunce. Její jméno bylo základem pro slovo pogoda (počasí). Je dcerou boha Peruna.
- Pohvizard - viz Stribog.
- Polevik (Polevoj) - bůh polí, pastvin, dobytka a úrody. Pán duchů a víl polí a luk. Je synem boha Vesele.

- Porebog (Časbog) - bůh času, kalendáře, čísel a matematiky, nazývaný Král času nebo Planetník. Vládne ročním obdobím, hvězdám i planetám. Dozívá nad spravedlivým předáváním žezla času mezi Vesnou (jaro), Živou (léto), Jesení (podzim) a Moranou (zima). Je synem boha Proveho a bohyně Perplut, jeho manželkou je Podaga. Jeho jméno bylo základem pro slova jako: póra (časová perioda).
- Porenut (Perunič) - čtyřhlavý syn boha Peruna s pátou tváří v náruči, strážce moudrosti, jasnozřivosti, vědomostí.
- Porevít - věčně mladý bůh krásy, požitků, rozmarů, smyslnosti, půvabu. Pětihlavý bůh léta, syn boha Peruna.
- Pripegala - bůh plodnosti.
- Prove (Prav) - bůh Oldenburků, bůh spravedlnosti, který dohlíží nad rovnováhou mezi dobrem a zlem, tedy mezi bohy Bělobogem a Černobogem. Je synem nejvyššího boha Roda, jeho manželkou je Perplut, a jejich synem je Porebog. Jeho jméno bylo základem pro slova jako: právo, spravedlnost, pravda.
- Radegast (Radogost, Rideigost, Radhošť) - nejvyšší bůh polabského kmene Ratarů, v překladu znamená "ten, kdo je přijímán jako host", byl vládcem démonů.
- Rod (Rid, Radaj) - stvořitel, prabůh, vládce osudu, on je tvůrcem bohů Černoboga a Běloboga, tedy dobra a zla, a stejně tak je tvůrce boha Proveho, který mezi nimi zachovává rovnováhu. Představuje počátek i konec všeho. Je tvůrcem stromu života a znovuzrození. Jeho jméno posloužilo, jako základ ke slovům: národ, rodina, porod, příroda.
- Rožanice - trojice bohyň osudu (sudičky), viz Usud.
- Rugevit (Rujevít, Rinvit, Davor) - bůh síly a války, vládce Rujány se sedmi tvářemi, které představovaly jeho sedm vlastností. Syn boha Peruna.
- Runa - bohyně drahých kamenů a kovů, její dotek proměnil cokoli ve zlato. Byla dcerou Kaščeje, manželem byl Kovlad.
- Simargl (Semargl) - dvojhlavý bůh ohně a domácího krbu, ochránce před temnem. Jde o božská dvojčata, či zdvojení Sim & Rigl. Jeho synem je Kupalo a dcerou Magura.
- Smrt (Smrťák, Smert', Vij) - vládce smrti, démonům nemocí a strastí. Každý smrtelník má v jeskyni Morany svůj plamen života, když dohořívá, Smrt jej přivede k bohu podsvětí, k Velesovi, kde čeká Prav, který spravedlivě rozhodne, zda zda duše smrtelníka půjde za lepším do světa Nav (kde vládne Veles a Mokoš), nebo zda půjde do horšího (kde vládne Kašcej a Morana), nebo zda půjde do zářivého světa bohů do Irije (ráje). Smrťák je synem boha Kaščeje a bohyně Morany.
- Stribog (Pohvzd) - bůh větru, vševědounosti, vládce pustin, pohybu a rychlosti, strážce poutníků a čtyř světových stran. Jeho ženou je Větrnice a Pizmar, se kterou má dcery Vesnu a Jeseň.
- Svantovít (Svantaviz, Jutrobog, Svjatovid) - bůh podzimního slunce, světla, plodnosti, úrody, války a věštění před bojem, pán moci. Syn boha Dažboga a bohyně Živy.

- Svarog (Svaroh, Svarod, Svaren) - bůh nebes a slunce, řemesel, nebeský kovář, ochránce manželství. Jeho manželkou je bohyně Lada, a jejich dětmi jsou Dažbog, Koliad, Simargl a Stribog.
 - Svarožic (Zuarasiz) - viz Dažbog.
 - Svatogor - bůh lesů, ticha, hor, skal, podpíral oblaka. Syn boha Veleše a bohyně Mokoš, jeho manželkou byla bohyně Magura, jejich synem pak Kowlada.
 - Trihlav (Triglaw) - tříhlavý bůh (ztotožňován jako Bělobog), původní slovanská trojice, která spojovala síly podsvětí (Nav, kde vládnul Veles), svět lidí (Jav, kde vládnul Perun), a svět nebes a slunce (Prav, kde vládnul Svarog). Je bohem dobra, zákonu, pořádku, války, síly.
 - Turupit (Turtupit) - bůh hromu.
 - Usud - bůh osudu. Syn boha Velese. Jeho manželkou je Mokoš. Spolu mají dvě dcery, krásná Serča a ošklivá Nesperča. Všechny tři, matka a dvě dcery se pak spolu nazývají Rožanice (sudičky).
 - Vaján - svátek letního slunovratu.
 - Veles (Vales, Volos, Velilnas) - bůh podsvětí, úrody, dobytka, magie, věštění, moudrosti, obchodu. Jeho manželkou je Mokoš, jejich děti jsou Svatogor, Vodan, Polevik, Kurent, Usud, Perplut(a).
 - Vesna - bohyně jara, veselí, rozpustilosti, nestálosti a legrace. Na jaře pomáhá bohyním Ladě, Mokoši a Živě probudit přírodu. Je manželkou boha Velese, její sestrou je Jeseň, je dcerou boha Striboga a bohyně Pizmar.
 - Větrnice - viz Stribog.
 - Vodan - bůh moří, řek a jezer, pán vodníků, ochránce obchodu. Jeho manželkou byla Diva, jeho otcem bůh Veles. Jméno se stalo základem pro slova jako: voda, vodník.
 - Zelený Juraj (Zelený Jiří) - slovinská a chorvatská modla vegetace.
 - Zeloň - ve staročeštině Merkur.
 - Zelu - bohyně rostlinstva.
 - Zora (Zarja) - figurka k oslavě Jitřenky a Večernice.
 - Živa (Živěna, Siwa, Dana, Lela) - bohyně úrody a plodnosti, života, svateb, vitality, léta, míru, usmíření, uzdravení, léčení, bylin, minerálů a vody. Její sestrou je Morana, jejím manželem Dažbog.
- Květná neděle o utrpení Páně (latinsky Dominica in Palmis de Passione Domini), zvaná též Pašijová neděle. Jde o křesťanský svátek, který v kalendáři vychází na různé datum, vždy ale na neděli před Velikonocemi. Svátek připomíná den Kristova triumfálního vjezd do Jeruzaléma na oslátku, kdy ho Židé vítali palmovými ratolestmi. O této události je záznam ve všech čtyřech evangeliích. Květná neděle je prvním dnem Svatého týdne. Ve většině církví se Květná neděle slaví žehnáním a rozdáváním ratolestí palem či větviček domácích stromků, které nahrazují palmové ratolesti, jež zástup v Jeruzalémě před Kristem rozprostřel na zem, když vjížděl do města. Jelikož v evropských zeměpisných šířkách je obtížné pěstovat palmy, její ratolesti bývají nahrazovány větvičkami zimostrázu, olivovníku, vrby či tisu. Podle pučících květů na větvičkách je pak u nás tato neděle pojmenována jako Květná neděle. Pokud zaslechnete někdy východní syrské pojmenování neděle slovem Ošana,

jde o odkaz na provolávání obyvatel Jeruzaléma při Kristově příjezdu na oslátku, kdy zástupy provolávaly Hosanna (v hebrejštině Hoši'ana), což v překladu znamená v imperativu prosbu o pomoc "zachraň" či "spas", a v substantivu "zachránce" či "spasitel". Od středověku se dodnes v samotném Jeruzalému dochovává o Květné neděli průvod s ratolestmi, při kterém se provolávají slova "Hosana synu Davidovu, požehnaný, který přichází ve jménu Páně."

vlevo: Radegast
(socha na Radhošti
v Beskydech)

vpravo: Perun

vlevo: Triglav
(Svarog, Perun, Veles)

vpravo: Bělobog a Černobog
(dílo Maxima Sukhareva)

Milan Škoda (08. 02. 2023)

- průvodce Broumovskem <http://www.milan-skoda.cz/broumovsko.htm>

- facebook <https://www.facebook.com/milan.skoda.9862/>

zdroj: Broumovsko v pověstech v převyprávění od Evy Koudelkové

zdroj: Wikipedie, Paganía

fotografie: Paganía